

Jeremia Kangas

TYÖPAJAT MUSIIKKIPEDAGOGIN TYÖLLISTYMSKEINONA

Pop-jazz-musiikkipedagogin AMK-koulutuksen hyödyntäminen kahden asiakaslähtöisen työpajan suunnittelussa.

TYÖPAJAT MUSIIKKIPEDAGOGIN TYÖLLISTYMSKEINONA

Pop-jazz-musiikkipedagogin AMK-koulutuksen hyödyntäminen kahden asiakaslähtöisen työpajan suunnittelussa.

Jeremia Kangas
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Musiiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, Musiikkipedagogi (AMK)

Tekijä: Jeremia Kangas

Opinnäytetyön nimi: Työpajat musiikkipedagogin työllistymiskeinona

Pop-jazz-musiikkipedagogin AMK-koulutuksen hyödyntäminen kahden asiakaslähtöisen työpajan suunnittelussa

Työn ohjaaja: Jaana Sariola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2021

Sivumäärä: 27 + 4 liitettä

Tässä opinnäytetyössä esitellään ammattikorkeakoulusta valmistuvan musiikkipedagogin yleistä työllistymistilannetta sekä opintojen antamaa taitotietopohjaa. Näihin tietoihin nojaten tutkin opintojen soveltuvuutta musiikkityöpajojen opintosuunnitelmien laatimiseen ja toteutukseen. Opinnäytteeni tutkii myös Suomen työpajatoimintaa yleistasolla sekä osoittaa käytännön esimerkkien kautta sen tarjoamia musiikkipedagogin työllistymismahdollisuuksia. Opinnäytteen projektityöosuus koostuu kahden asiakaslähtöisen musiikkityöpajan opetussuunnitelmien laatimisesta, joissa sovelletaan opintoista saamia pedagogisia ja yleismusikaalisia valmiuksia.

Ammattikorkeakoulun musiikkipedagogin opinnot tarjoavat laajan taitotietopohjan pedagogisiin teorioihin sekä niiden didaktisiin sovelluksiin käytännön opetustilanteissa. Opintojen aikana opiskellaan myös oman pää- ja sivuinstrumenttien hallintaa sekä yleisesti musiikin kokonaiskuvan hahmottamista teorian, historian ja säveltapailun kautta. Musiikkipedagogin ammattikorkeakoulutus antaa pedagogisilla tiedoilla, musiikin yleistuntemuksella sekä käytännön soittotaidoilla loistavat lähtökohdat työpajatoiminnalle.

Työpajat pyrkivät toiminnallaan kasvattamaan valmentujan mahdollisuuksia edetä työ- ja opiskeluelämässä sekä välillisesti positiivisten kokemusten kautta nostamaan valmentujan itsetuntoa, sosiaalista uskallusta ja yleisesti elämähallintataitoja. Musiikki tarjoaa työpajatoimintaan valtavasti sisältöä, jota voi tuotteistaa ja myydä laajasti julkisella sekä yksityisellä sektorilla.

Työpajojen suunnittelua ja toteutusta avataan aluksi asiakkaan toiveiden, arvojen ja opetettavan ryhmän taustatietojen lähtökohdista. Tämän jälkeen avaan opetussuunnitelman työstämistä ja siihen liittyviä pedagogisia arvoja. Lopuksi referoin, kuinka työpajan käytännön toteutus onnistui. Opinnäytteen toista työpajaa ei voitu toteuttaa Covid-19-pandemian aiheuttamien kokoontumisrajoitusten vuoksi.

Lopuksi pohdin työelämän muutoksen vaikutusta työpajakulttuuriin sekä sen kehitysmahdollisuuksia sekä koulu- että työmaailman näkökulmasta. Tarkastelen myös opinnäytetyön vaikuttavuutta omaan pedagogiseen itsetuntooni sekä saamani koulutuksen merkityksellisyyteen ja arvokkuuteen.

työpaja, pedagogia, positiivinen pedagogiikka, yhteistoiminnallinen oppiminen, työllistyminen, musiikki.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Music Educator

Author: Jeremia Kangas

Title of thesis: Music workshops as a part of music pedagogue's work field.

Implementing university of applied sciences music pedagogue studies to plan and execute music workshops.

Supervisor: Jaana Sariola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2021

Number of pages: 27 + 4 appendices

This thesis is a project work, which aimed to produce and execute two separate music workshops. The thesis's themes are about music pedagogue's overall work situation in Finland and how culture workshops all in all could be beneficial to expand the work field of music pedagogue. The thesis also opens educational content of music pedagogue's studies in university of applied sciences, and how these are implemented in teaching plans of music workshops.

Workshop culture in Finland aim to expand attendant's possibilities to advance in his or her work or studying career. This aim is executed by achieving positive experiences towards learning and doing, which grows one's self esteem, social adaptation and life management skills altogether. Music offers loads of tools and content for cultural workshops. Music pedagogy studies in University of applied science gives great deal of knowhow through pedagogic skills, over all music understanding and in instrument playing abilities to produce and work with cultural workshops.

The thesis author opens his style to produce and implement music workshops on a step by step basis. That includes communication with client to understand their values and to collect background information about the group that is going to be taught. When that has been clarified, the thesis author opens his procedure of producing a teaching plans and how his teaching values are included in them. After that the author refers how the workshops went on a teaching situation, what worked and what not. Covid-19 pandemic effected in the thesis in a way, that second planned workshop of the thesis was not been able to executed because of lockdowns in Finland.

Finally, the thesis discusses about how work life's big picture's change is going to effect on Finnish workshop culture and how to develop it both on school and working field. The thesis author also thinks back how this thesis has influenced to his own pedagogical self-esteem and how did it shape the relevance of all the schooling and information that the author got from this degree.

Keywords: workshop, music, positive pedagogue, employment

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MUSIIKKIPEDAGOGIN KOULUTUS JA TYÖLLISTYMINEN	8
	2.1 Pop-jazz-musiikkipedagogin opetussuunnitelma	8
	2.2 Työllistyminen käytännössä.....	9
3	TYÖPAJAT JA NIIDEN TOIMINTAPERIAATTEET	11
	3.1 Mikä on työpaja?	11
	3.2 Työpajat ja musiikki	12
	3.3 Pedagogiset periaatteet työpajan suunnittelussa	13
4	ESIMERKKITYÖPAJAT	16
	4.1 Perkussiotyöpaja Tallinnassa	16
	4.1.1 Opetussuunnitelma	16
	4.1.2 Toteutus.....	18
	4.2 Kemin miniLeiri.....	20
	4.2.1 Sovitustyöpaja.....	20
	4.2.2 Bändin 1-vuotissuunnitelma	23
5	POHDINTA	25
	LÄHTEET	27
	LIITTEET	29

1 JOHDANTO

Innostus ja halu tehdä musiikkipedagogin työtä ammattimaisesti heräsi minussa nuorisomusiikkileireillä opettamisen kautta. Leireillä olen aidosti kokenut, kuinka musiikin tuoma positiivinen kokemus voi lyhyessäkin ajassa nostaa pahoinvoivankin ihmisen jaloilleen: kohottaa itsetuntoa, halua saada ystäviä ja unelmoida asioista, joita ei vielä osaa tai voi saavuttaa. Ei ole ihan tuulesta temmattua väittää, että jokaisella ihmisellä on jonkinlainen suhde musiikkiin ja monissa tapauksissa vieläpä jokin tunteellinen suhde. Koska musiikki on ilmiönä tuttu monelle, on siitä mielekästä hyvällä opetuksella oppia uutta ja mielenkiintoista sisältöä, jota on luonteva soveltaa käytäntöön. Tämä antaa oivallisen lähtökohdan musiikkityöpaja-tyyppiselle lyhytaikaiselle opettamiselle. Lyhytaikaisen musiikin opettamisen tarkoitus minulle opettajana on harvoin mahdollisimman suuren tiedon välittäminen. Perusarvoiltani tarkoitukseni opettajana on auttaa oppijaa nostamaan itsetuntoaan musikaalisten positiivisten oppimiskokemusten kautta. Uskon, että nämä kokemukset auttavat oppijaa myös muissa tulevaisuuden haasteissa, jotka hän on ehkä ennen kokenut raskaiksi tai vaikeiksi saavuttaa. Tällaisia haasteita voivat olla esimerkiksi työnhaku, uuden opiskelualan löytäminen tai vaikkapa sosiaalisen suhteen luominen.

Itse musikaalisen tiedon välittäminen on tärkeää ja sitä saadaankin välitettyä tehokkaasti, jos oppijat ovat jo lähtökohtaisesti innostuneita musiikista ja yhtyesoitosta. Tässäkin on mielestäni tärkeää herättää ilmapiiriä, jossa oppija itse kokee oivaltamisen eikä musiikillista tietoa anneta valmiina. Tätä kautta oppija voi nousta itsetuntoisemmaksi soittajaksi ja musiikintekijäksi, joka mielestäni on tärkeintä musiikissa. Kuka nyt meistä voi objektiivisesti kategorisoida musiikkia huonoksi tai hyväksi; tärkeintä on, että itse uskoo vahvasti omaan musiikkiin ja tekemiseen.

Tässä opinnäytetyössä esittelen ammattikorkeakoulusta valmistuvan musiikkipedagogin yleistä työllistymistilannetta sekä opintojen antamaa taitotietopohjaa. Näihin tietoihin nojaten tutkin opintojen soveltuvuutta musiikkityöpajojen opintosuunnitelmien laatimiseen ja toteutumiseen. Opinnäytteeni tutkii myös Suomen työpajatoimintaa yleistasolla sekä osoittaa käytännön esimerkkien kautta sen tarjoamia musiikkipedagogin työllistymismahdollisuuksia. Opinnäytteen projektityöosuus koostuu kahden asiakaslähtöisen musiikkityöpajan opetussuunnitelmien laatimisesta, joissa sovelletaan opinnoista saamiani pedagogisia ja yleismusikaalisia valmiuksia. Lopuksi referoin, kuinka työpajan käytännön toteutus onnistui. Tämä opinnäytetyön työpajakurssit tuli toteuttaa loppuvuodesta 2020

sekä alkuvuodesta 2021, mutta Covid-19-viruksen vuoksi pystyin toteuttamaan vain toisen työpa-
joista. Kemin miniLeirin toteutus siirtyy syksylle 2021, joten jos joku lukija haluaa tietää, kuinka
Kemin miniLeiri käytännössä toteutui, voi hän ottaa minuun yhteyttä loppuvuodesta 2021 tai sen
jälkeen.

2 MUSIIKKIPEDAGOGIN KOULUTUS JA TYÖLLISTYMINEN

2.1 Pop-jazz-musiikkipedagogin opetussuunnitelma

Musiikkipedagogin työ vaatii osaamista kahdesta pääteemasta: pedagogiikasta ja musiikista. Ammattikorkeakoulun pop-jazz-musiikkipedagogi saa pedagogista koulutusta sekä teorian että käytännön didaktisen yksilön ja pienryhmien opettamisen tasolla (Oulun ammattikorkeakoulu 2020). Teoriaopetuksen tavoitteena on luoda opiskelijalle kokonaisvaltainen ymmärrys pedagogian perusteista sekä vallitsevista pedagogisista linjauksista, jotta työelämässä pedagogiikka ja sen arvomaailma vastaisi vallitsevien opetussuunnitelmien yleislinjauksia. Koulutus antaa erilaisten pakollisten ja vapaasti valittavien kurssisisältöjen kautta osaamista projektityöskentelyyn sekä opetussuunnitelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Käytännön opetusharjoittelu antaa opiskelijalle mahdollisuuden oppia ja kokeilla pedagogisia opetusmetodeja opetustilanteissa. Näistä tilanteista opiskelija saa myös palautetta ja kehittämisideoita vastaavilta opettajilta. Opetusta harjoitellaan yksityistunneilla omien soitto-oppilaiden kanssa sekä ryhmäopetustilanteissa (Oulun ammattikorkeakoulu 2020).

Työmaailmassa musiikkipedagogi tulee kohtaamaan suuren kirjon opetustilanteita, joissa jokainen oppija on erilainen ja jokaisella ryhmällä on oma dynamiikkansa. Samana päivänä pedagogi voi työskennellä 5-vuotiaan lapsen, 70-vuotiaan vanhuksen, näkövammaisen ja syrjäytyneen nuorisoryhmän kanssa (Huhtinen-Hildén 2012, 14). Pop-Jazz-musiikkipedagogi-koulutus antaa mielestäni loistavat lähtökohdat moninaisten opetustilanteiden hallintaan niin teoriassa kuin käytännössäkin. Opettajan työkuvaan on kuitenkin tärkeää pitää itsensä tietoisena uusista vallitsevista pedagogisista linjauksista ja ajan hengestä. Tämä edellyttää jatkuvaa elinikäistä oppimista ja aitoa kiinnostusta pedagogista maailmaa kohtaan.

Musiikin kehyksessä pop-jazz-pedagogeja koulutetaan ammattikorkeakoulussa osaavaksi niin oman soittimensa, sivuinstrumenttien ja yhtyesoitamisen kuin teorian, historian ja säveltapailunkin taidoissa (Oulun ammattikorkeakoulu 2020). Kaikki nämä yhdessä muodostavat opiskelijalle laaja-alaisen ymmärryksen musiikista ja sen ilmiöistä. Oulun ammattikorkeakoulun vuoden 2016 musiikkipedagogin opetussuunnitelman tuntikehyksestä näkee, että koulutuksen päätavoite on kouluttaa opiskelija oman pääsoittimensa pedagogiksi, mutta käytännössä koulusta saatavilla pedagogisilla

ja musiikillisilla tiedoilla ja taidoilla voidaan toteuttaa hyvin monipuolisia musisointiin ja pedagogiaan liittyviä töitä. Monen musiikkipedagogin työnkuva koostuukin monialaisesta työtoiminnasta, jossa yhdistyy esimerkiksi opettajan, muusikon, sovittajan ja säveltäjän tiedot ja taidot.

2.2 Työllistyminen käytännössä

Ammattikorkeakoulusta valmistuvat musiikkipedagogit työskentelevät opetustyössä pääasiassa musiikkioppilaitoksissa, seurakuntien ja järjestöjen musiikkileikkikouluissa tai yksityisinä soiton- tai laulunopettajina ja varhaisiän musiikinopettajina. Samassa kappaleessa Huhtinen-Hilden toteaa, että musiikkiopistot ja sitä kautta kunnat (kuntarahoitetut musiikkiopistot tai ostopalvelut) kehittävät koko ajan yhteistyötä mm. vanhustenhoidon, päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystalvelujen kulttuurihyvinvointiprojektien kanssa. (Huhtinen-Hildén 2012, 14.)

Ammattikorkeakoulujen uraseurantakyselyn 2009–2019 tilastot antavat tarkempaa tietoa musiikkipedagogien työllistymisestä. Tutkimuksen aineisto koostuu 129 valmistuneen musiikkipedagogin vastauksesta. Suurimmalla osalla työnantaja on kunta tai kuntayhtymä 41 %:n enemmistöllä. Tilasto osoittaa, että työnkuvat jakautuvat suurimmaksi osaksi pedagogiseen työhön kunnallisten musiikkiopistojen sekä perusopetuksen parissa, mutta myös kunnan omaan tapahtumatuotantoon. Seuraavana 21 %:n osuudella työllistäjänä oli yritys, missä työtehtävät voivat esimerkiksi olla pedagogista työtä yksityisissä musiikkikouluissa, tapahtumatuotantoa sekä taiteellista tai tuotannollista työtä peli-, elokuva- tai ohjelmistoyrityksissä. Kolmannella sijalla on 16 %:n osuudella järjestöt ja säätiöt. Tämä osuus kattaa erilaisia sivistys- ja opetustoiminnan säätiöitä sekä käyttäjämaksuilla tai hanke- ja projektirahoilla tuettuja kulttuurialan järjestöjä, jotka järjestävät esim. taideopetusta tai muuta kulttuurialan toimintaa. Neljännelle sijalle 9 %:n osuudella jää itsensä työllistäminen, joko oman yritystoiminnan kautta tai ilman sitä. Itsensä työllistyminen voi pitää sisällään laajasti erilaisia muusikon ja pedagogin työtehtäviä, joita henkilö laskuttaa omalla toiminimellään tai laskutuspalveluja hyväksi käyttäen. (Töissä.fi 2020.)

Mielenkiintoista tuloksissa on se, että opiskelualasta riippumatta ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistäjänä yritys oli 50 %:n osuudella kaikkein suurin, mutta itsensä työllistäminen vain 4 %:n vähemmistönä. Tilastosta voi siis lukea, että musiikkipedagogi työllistää itsensä muihin aloihin verrattuna kaksi kertaa enemmän itse ja vastaavasti kaksi kertaa vähemmän muiden yritysten kautta. Koen tämän johtuvan siitä, että bändien, ohjelmatoimistojen, yksityisten musiikkikoulujen ja

mediafirmojen ulkopuolelta on haastava löytää musiikkipedagogin osaamista hyödyntäviä yrityksiä. Mielestäni tämä avaa markkinan, jota voisi hyödyntää esimerkiksi kokoamalla alan yksinäisiä vael-tajia saman sateenvaroyrityksen alle ja kouluttamalla heitä tarjoamaan koulutus- ja työpajapalve-luja esimerkiksi yrityksille, kunnille ja järjestöille.

3 TYÖPAJAT JA NIIDEN TOIMINTAPERIAATTEET

3.1 Mikä on työpaja?

”Työpaja on yhteisö, jossa työnteon ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön sekä vahvistamaan hänen arjenhallintataitojaan.” (Työpajatoiminta RY 2017). Työnteolla tässä yhteydessä tarkoitetaan jotain toiminnallista tekemistä, josta oppiminen tapahtuu itse tekemällä. Työpajatoiminta pyrkii suoraan kasvattamaan valmentujan taitoja työpajassa tehtävää työtä kohtaan sekä välillisesti positiivisten kokemusten kautta nostamaan valmentujan itsetuntoa, sosiaalista uskallusta ja yleisesti elämännhallintaitoja.

Vuonna 2018 työpajatoimintaa järjestettiin 90 %:ssa Suomen kunnista. Niihin osallistui 27 275 valmentautujaa, joista 14 620 (53,6 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria (Bamming & Hilpinen 2019). Työpajatoiminnasta yli puolet ovat siis 18–29-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia. Valmentajat ovat työpajoilla pääasiassa kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkokeilussa.

Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu pidempään työttöminä olleille, jotka ovat pudonneet työmarkkinatuelle tai saavat toimeentulotukea työttömyyden perusteella. Työkokeilujakso puolestaan selvittää valmentujan uravaihtoehtoja ja sitä kautta mahdollisuuksia palata työ- tai opiskelumaailmaan. Työkokeilujaksoille ja kuntouttavaan työtoimintaan hakeutuvia valmentujia ohjataan työpajoihin TE-toimiston ja sosiaalipalvelujen kautta. KELA maksaa työpajoissa valmentujille samaa työttömyyspäivärahaa kuin työttömille. (TE-palvelut 2021.)

Perinteisten työpajojen lisäksi nykyään järjestetään myös moderneja kulttuurityöpajoja. Näihin osallistuminen ei maksa mitään, mutta osallistuvat eivät ole myöskään mukana millään TE-toimiston statuksella, vaan työskentelevät ja kehittävät itseään omalla vapaa-ajallaan. Tällaista toimintaa harjoittaa mm. myöhemmin tässä työssä mainittava Rock Academy Finland (Arvas 2020).

Työpajoja järjestävät suoraan kunnat sekä kolmannen sektorin toimijat. Työpajojen toimijoiden rahoitus muodostuu kuntien rahoituksesta, valtionavustuksista, muista julkisista rahoituksista ja avustuksista sekä työpajatoiminnan tuote- ja valmennuspalvelujen myyntituloista. (Työpajatoimintaky-

selyn tulokset 2018.) Työpajojen yleisteemat ovat hyvin monimuotoisia. Esimerkiksi Oulun kaupunki tarjoaa tällä hetkellä yli 15 työpajamahdollisuutta: esim. raksapaja, puhtaanapitopaja, puutyöpaja, liikunta- ja luontopaja, mediapaja, ympäristöpaja tai vaikkapa autopaja (Oulun kaupunki 2021).

3.2 Työpajat ja musiikki

Lyhyitä musiikkityöpajoja voi tarjota erilaisiin olemassa oleviin kulttuurityöpajoihin sekä muihin julkisiin palveluihin, kuten esimerkiksi kirjaston musiikkipäiville ja koulujen valinnaisille musiikkitunneille. Työpajoja voi suunnata myös yksityiselle sektorille esimerkiksi yritysten koulutustilaisuuksiin ja virkistyspäiville. Työpajan sisällön suunnittelussa on tärkeä ottaa huomioon kohderyhmän lähtökohdat. Lähtökohtia ovat mm. valmentujien ikäryhmä, lähtökohtainen kiinnostus itse musiikkia kohtaan (onko työpajaan ilmoittauduttu erikseen, vai osana suurempaa työpajakokonaisuutta), sekä mahdolliset erityishuomiot kuten esimerkiksi kehitysvammat. (Vermilä 2020.)

Musiikkityöpajoja suunnitellessa ja myydessä tulee ottaa huomioon kurssin vaatima kalusto (Bartel 2010). Viikon mittaista bändikurssia varten tarvitaan huomattava määrä soittimia ja äänentoistokalustoa, kun taas lyhyen perkussiokurssin voi toteuttaa ilman mitään kalustoa esimerkiksi body percussion -konseptia hyväksi käyttäen. Suuremman tuotannon työpajan järjestämisessä kannattaa yhdessä asiakkaan kanssa hakea tilaa, joka valmiiksi vastaa työpajan tarpeita (Akolo 2019). Esimerkiksi suoraan kaupungin työpajoille kurssia myydessä voidaan ehdottaa, että kurssi järjestettäisiin poikkeuksellisesti viikonloppuna, jotta koulujen ja opistojen musiikkiluokkia saataisiin käyttöön.

Musiikki sopii loistavasti työpajatoimintaan sen moninaisten mahdollisuuksien ja tarvittaessa hyvin pienen tuotannon takia. Lyhyitä kurssikokonaisuuksia pelkällä tietokoneella, videotykillä ja kaiuttimilla voi järjestää vaikkapa rytmistä, sävellyksestä, lauluteksteistä, tietyn musiikkityylilajin historiasta, kotistudiotekniikasta, musiikkibisneksestä tai vaikkapa musiikkitapahtumatuotannosta. Esimerkiksi tuotteita voisivat olla: *Hahmotatko rytmän? Rummuta mukana!*, *Musiikin teoria tutuksi untuvikolle*, *Rap-musiikin historian lyhyt oppimäärä*, *Läppäri + sinä = kotistudio + oma sävellys*, *Sinunkin ääni on kaunis: lyhyt laulutyöpaja*, *Järjestä tapahtuma! jne.* Nämä ja lukematon määrä muita erilaisia koulutussisältöjä ovat täysin toteutettavissa ammattikorkeakoulun pop-jazz-pedagogin koulutuksen avulla.

3.3 Pedagogiset periaatteet työpajan suunnittelussa

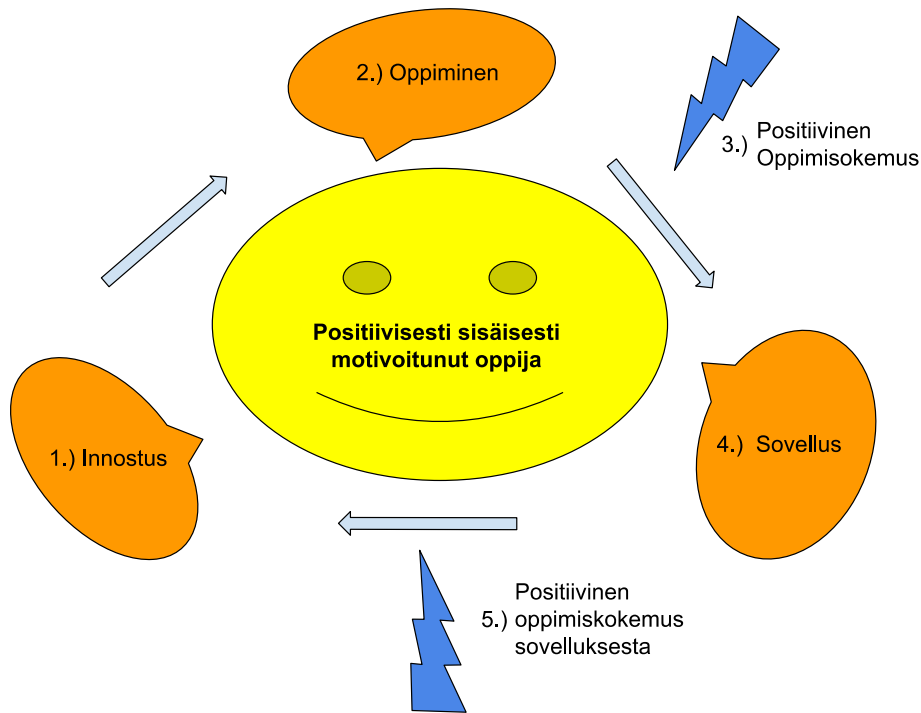
Musiikkityöpajan opetussuunnitelman arvopohja ja toimintaperiaate kannattaa nojata tunnustettuihin pedagogisiin teorioihin (Hämäläinen & Palo 2014, 32). Tätä kautta myytävä tuote on uskottavampi ja itse opetus on opettajalle sekä oppijoille tarkoituksenmukaista ja selkeää. Tässä luvussa avaan työpajojeni suunnittelussa ja opettamisessa vallitsevia arvoja ja niitä pohjaavia pedagogisia teorioita. Tiivistettynä toimintani nojaa humanistiseen ihmiskäsitykseen, jota positiivisen pedagogiikan keinoin vien didaktisesti eteenpäin konstruktivisella ja yhteistoiminnallisella oppimisella.

Humanistisen ihmiskäsityksen mukaan opettaja ohjaa ja tukee oppijan persoonallista kasvua. Opettajan tehtävänä on oppijan yksilöllisten vahvuuksien ja valintojen tukeminen. (Nevgi & Lindblom-Ylänne 2009, 204.) Tämä on erityisen tärkeää työpajaopetuksessa, jossa nuoret ovat hake-massa itselleen uutta suuntaa koulu- tai työmaailmaan. Vahvuuksien ja valintojen tukemisen kautta opettaja vahvistaa valmentujien itsetuntoa ja pyrkii avartamaan heidän maailmankuvaansa (Patrikainen 1999, 99). Olennaista humanistisessa ihmiskäsityksessä pedagogian kannalta on, että oppimista tapahtuu myös vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Oppijat ovat oppimisprosessin keskiössä yksilönä ja ryhmänä. Itse opetusta suunnitellessa ja toteuttaessa opettajan tulee ottaa huomioon yksilön ja ryhmän sisäinen motivaatio oppimista kohtaan sekä pyrkiä muovaamaan sisältöä ja metodiikkaa sitä vastaavaksi. Oppimista tulee ajatella moniulotteisena toimintona, jota tapahtuu esimerkiksi opetuksen, vuorovaikutuksen ja subjektiivisen oppimisen halun kautta. (Nevgi & Lindblom-Ylänne 2009, 204–205.) Käytännössä musiikkityöpajassa näitä arvoja voidaan toteuttaa antamalla valmentujien itse löytää opetuksesta heitä kiinnostavaa sisältöä. Opettajan tulee myös ohjata samasta asiasta kiinnostuneita yhteen ja tukea heitä sitä kautta uusien asioiden oppimisessa.

Konstruktivismissa oppiminen nähdään aktiivisena tiedon konstruointiprosessina eli tiedon rakentamisen prosessina. Konstruktivismin keskeisenä ajatuksena on, että tieto ei siirry sellaisenaan vaan oppija rakentaa eli konstruoi sen itse uudelleen (Pylkkä 2010). Konstruktivismissa uutta tietoa siis opitaan aikaisemmin opittujen tietojen ja skeemojen päälle, jota kautta oppiminen muodostuu oppijan oman toiminnan tulokseksi. Pyrin aina opettaessani löytämään oppijasta tiedonjyvän tai aikaisemman kokemuksen, mitä kautta voin löytää juuri hänelle mielenkiintoisen kulman opettaa uutta tietoa tai taitoa.

Yhteistoiminnallisessa oppimisessa painottuu sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitys, jota kautta pyritään luomaan tilanne, jossa ryhmä opettaa itse itseään (Oulun ammattikorkeakoulu 2007). Tätä kautta selkeää johtajaa ei yhteistoiminnallisuudessa ole vaan asiantuntijuus on jaettua. Yhteistoiminnallisessa oppimisessa opettaja on ohjaajan roolissa. Hän vastaa ryhmädynamiikan toimimisesta ja vain tarvittavan lisäinformaation antamisesta ryhmään, jotta keskustelu ja tiedon jakaminen ohjautuisi oikeaan uomaan. (Salminen & Suhonen 2008, 15.) Tarkoitus on, että koko ryhmä yhdessä oppisi ja hahmottaisi saman tiedon. Tämä tiivistää ryhmää myös sosiaalisesti, joka taas helpottaa sosiaalisen itsetunnon ja varmuuden tasolla uuden oppimista niin yksilön kuin ryhmänkin tasolla. Toteutan opetustilanteessa yhteistoiminnallista oppimista avoimien, koko ryhmän välisten keskustelujen avulla. Opettajana voin antaa opetettavasta aiheesta hieman alkutietoa ja antaa ryhmän jakaa sen pohjalta omaa taitotietoa toisilleen. Tarvittaessa voin antaa aihesisällöistä lisätietoa ja ohjata keskustelua niin, että työpajaan suunniteltu opetussisältö tulee pääpiirteittäin käsiteltyä.

Positiivinen pedagogiikka perustuu oppijan kokonaisvaltaisen onnellisuuden ja itsevarmuuden tunteen kasvattamiseen ja ylläpitämiseen. Itse opettamisessa painotetaan oppijan vahvuuksien löytämistä ja niiden kehittämistä, jota kautta oppija positiivisten oppimiskokemusten kautta oppii arvostamaan itseään ja luomaan tukevaa pohjaa kokonaisvaltaisesti itsetunnon. Positiivinen oppimisympäristön rakentaminen on olennainen osa positiivisen pedagogiikan käytännön toteuttamista. Ympäristö rakentuu hyvästä sosiaalisesta ilmapiiristä ja läsnä olevasta vuorovaikutuksesta. (Sandberg & Vuorinen 2015.) Sandberg & Vuorinen (2015) korostaakin, että opettajan itsensä positiivinen ja innostava asenne on avainasemassa positiivisen pedagogiikan käytäntöön panossa. Omissa työpajoissani sovellan positiivista pedagogiaa juurikin yksilön vahvuuksiin nojaavalla ja tukevalla asenteella. Pyrin aidosti kuuntelemaan oppijaa ja innostumaan itsekin hänen tavoitteistaan, jolla luon ja ylläpidän mieluisaa oppimisympäristöä. Tuen jokaista valmentujaa siinä, missä he itse kokevat olevansa hyviä, ja tarjoan tietoa, joka tukisi heitä omissa vahvuuksissaan. Tätä kautta saavutetaan positiivinen oppimisilmapiiri, jonka päälle on mielekästä rakentaa uusia oppimiskokemuksia. Käytännössä olen itse konstruoinut uusien positiivisten oppimiskokemusten saavuttamisen selkeään viiteen vaiheeseen. Kuvalla 1 ja käytännön esimerkillä avaan yksinkertaisesti tapaa, jolla positiivista pedagogiaa voidaan hyödyntää mielekkääseen ja tehokkaaseen oppimiseen.

KUVA 1. 1.) Innostus 2.) Oppiminen 3.) Positiivinen oppimiskokemus 4.) Itsenäinen sovellus 5.) Positiivinen oppimiskokemus sovelluksesta.

Oppija pitää rap-musiikista ja sen kirjoittamisesta. Pysin tukemaan häntä tässä toiminnassa kannustamalla tekemään lisää rap-lyriikkaa. Samalla kerron hänelle, kuinka vaivattomasti nykyään saa tehtyä itse taustoja oman räpin taustalle (1. Innostus). Seuraavana esittelen ja opetan häntä käyttämään tietokoneohjelmaa, jolla musiikkia voi tehdä (2. Oppiminen). Avustan häntä tekemään ensimmäisen yksinkertaisen sävellyksen (3. Positiivinen oppimiskokemus). Kerron seuraavana hänelle mahdollisuuksista käyttää samankaltaisia ohjelmia kotona, joista hän voi jatkaa opettelu. Seuraan tulevinä päivinä hänen työskentelyään ja ohjaan tarvittaessa. Ideaalitulanteessa oppija oppii käyttämään uutta ohjelmaa tavoilla, joita en ole hänelle opettanut (4. Sovellus). Tästä syntyvä uusi positiivinen oppimiskokemus (5.) synnyttää uuden vahvuusajattelun oppijassa: ”sen lisäksi, että osaan ja tykkään kirjoittaa rap-lyriikkaa, osaan ja tykkään säveltää siihen myös musiikkia”. Ohjaajana tuen ja kannustan oppijaa siirtymään eteenpäin uusiin asiasisältöihin, jotka ohjaavat oppijan syklin taas uuden oppimissyklin alkuun.

4 ESIMERKKITYÖPAJAT

4.1 Perkussiotyöpaja Tallinnassa

Työpajan suunnittelu käynnistyi, kun virolainen sovittaja ja saksofonisti Siim Aimla kysyi, haluaisinko toteuttaa 90 minuutin perkussiotyöpajan osana suurempaa viikonlopun mittaista nuorisotyöpajakokonaisuutta. Aikaa suunnitteluun oli neljä viikkoa. Työpajan tarkoitus oli tuoda pääasiassa venäjää äidinkielenään puhuvia virolaisia sekä viroa äidinkielenään puhuvia virolaisia nuoria yhteen. Opetuskieleksi valittiin englanti, jotta kumpikin kieliryhmä säilyisi tasa-arvoisena opetuksen kielen näkökulmasta. Työpajakokonaisuuden taiteellinen johtaja Siim Aimla oli valinnut valmiiksi kaksi kappaletta, joihin minun tuli opastaa 25 hengen nuorisoryhmä toimimaan perkussioryhmänä. Kappaleet oli valittu etukäteen siksi, että myös työpajakokonaisuuteen kuuluva tanssityöpaja käytti samoja kappaleita. Työpajaviikonlopun lopetuksen yhteydessä järjestetyssä esityksessä valmentajat saivat valita, kummassa ryhmässä halusivat toimia: tanssia vai soittaa. Kappaleet olivat Tito Puenton *Oye Como Va* (liite 1) ja *Michael Jacksonin Black Or White* (liite 2).

4.1.1 Opetussuunnitelma

Tiivistetty opetussuunnitelma ja aikataulukehys työpajasta löytyy opettajan oppaan muodossa liitteestä 3.

Sain etukätestietoa, ettei ryhmällä ollut erityisesti musikaalista taustaa. Päätin lähteä rakentamaan hyvää ilmapiiriä innostusta herättelevien kysymysten kautta: ketkä pitävät musiikin kuuntelusta ylipäänsä, ketkä soittavat jotain instrumenttia ja ovatko jotkut jopa musisoineet kokonaisia kappaleita yksin tai yhtyeen kanssa.

Seuraavana suunnittelin osion, joka käsittelee rytmiä ja sykettä. Didaktisesti toteutusta suunnittelin niin, että ryhmä löytäisi aluksi yhteisen sykkeen, jonka jälkeen tutustuisimme siihen suhteutettuun tuplasykkeeseen ja puolisykkeeseen. Sykettä tultaisiin hahmottamaan aluksi minun auditiivisen ja kineettisen (taputtaen ja maahan polkien) esimerkin kautta, johon ryhmä lähtisi mukaan. Toivon samalla ryhmästä löytyvän henkilöitä, joille musiikki on enemmän tuttua. Näin yhteistoiminnallinen oppiminen ryhmän keskinäisen tiedon välityksen avulla käynnistyisi.

Halusin tuoda opetussisältöön samat asiat vielä nuottikirjoituksen keinoin visuaalisesti nähtäville, suuremman musikaalisen kuvan saavuttamiseksi. Tiesin, että tilassa tulee olemaan videotykki, joten heijastan samat rytmit valkokankaalle. Tässä vaiheessa toivon, että oppijat hahmottaisivat nuoteista samat asiat kuin audiitiivisesti ja kineettisesti aikaisemmin suorittivat. Tätä kautta saavutettaisiin uusi positiivinen oppimiskokemus. Näin toteutuu omasta aikaisemmin mainitsemastani viiden kohdan opetusmetodista kolme ensimmäistä: innostus ja oppiminen sekä niistä saatu positiivinen oppimiskokemus.

Seuraava vaihe on itse pääsisällön opettaminen. Suunnittelin lähteväni taas liikkeelle innostuksen ilmapiiristä kuuntelemalla soitettavan kappaleen *Oye Como Va* alkuperäisversiota. Kuuntelun jälkeen ryhmä jaetaan kolmeen erilliseen soitinryhmään (liite 1): ylä-äänit & perussyke, keskiäänit ja basso. Kaikille jaetaan soittimet sekä nuottikuva stemmoista, joihin he saavat tutustua aluksi itse. Toivon tämän herättävän oma-aloitteista innostusta oppimista kohtaan. Ensimmäiseksi opetan ylääänille perussykkeen, jonka päälle opetan vuorollaan soitinryhmän numero 2 ja 3. Samat asiat näkyvät koko ajan valkokankaalla nuottikuvina. Tämän jälkeen harjoittelu jatkuu yhdessä koko ryhmän kanssa, kunnes stemmat toimivat kokonaisuutena ja tavoitetempo saavutetaan. Lopuksi musisoidaan alkuperäisen kappaleen päälle, jota soitan äänentoistolaitteistosta.

Samaa toimintasuunnitelmaa käydään läpi seuraavan *Black Or White* -kappaleen (liite 2) kanssa. Tässä vaiheessa toivon, että joku ryhmästä osaisi jo soveltaa opittuja nuotinlukutaitoja ja kykenisi lukemaan oman ryhmänsä stemman nuoteista ilman apuani. Näin oppija saavuttaisi sovelluksen, jonka kautta tapahtuisi uusi positiivinen oppimiskokemus, ja osaamista jaettaisiin ryhmässä yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteella. Tämän onnistuessa suunnittelemani 5 kohdan oppimiskokemus täyttyisi.

Työpajan viimeiset 5 minuuttia käytetään työpajan lopetukseen. Kerään soittimet pois ja kiitän kaikkia osallistumisesta sekä toivotan mukavaa päivän jatkoa. Kurssin tuotanto rakentui mukavan pieneksi: äänentoisto, videotykki ja perkussiokalustoa. Näistä työpajan pääjärjestäjä lupasi hoitaa paikalle äänentoiston ja videotykin. Lupasin itse hoitaa perkussiokaluston vuokrauksen, josta laskun sain lähettää työpajan järjestäjälle. Perkussiot järjestyivät paikalliselta rumpailta Siim Koppeilta.

4.1.2 Toteutus

Toteutus seurasi suunnitelmaa yllättävän hyvin. Alun lämmittelykysymyksistä jätin viimeisen pois, sillä ryhmässä oli vain kaksi instrumentin soittajaa ja molemmat olivat jo soitinopiskelussaan pitkällä. Alkulämmittelyn jälkeen aloitimme sykkeen käsitteestä. Kysyin kurssilaisilta avoimesti, mitä heidän mielestään syke tarkoittaa. Hiljaisuuden jälkeen yksi ryhmäläisistä alkoi taputtaa tasaista sykettä jalkaansa. Pyysin muuta ryhmää kuuntelemaan hänen taputustaan ja löytämään saman sykkeen taputtamalla tai lyömällä jalkaa maahan. Pian koko ryhmä oli löytänyt yhteisen sykkeen. Samaa harjoitusta jatkettiin useita kertoja niin, että kuka tahansa sai aloittaa itse oman sykkeen valitsemallaan tempolla, johon muu ryhmä yhtyi.

Seuraavaksi aloin itse taputtaa tasaista sykettä ja kysyin samaan aikaan ryhmältä, osaisiko joku taputtaa vallitsevaan sykkeeseen puolet tiheämpää sykettä. Nopeasti pari ryhmäläistä ymmärsi tilanteen ja löysi 1/8-sykkeen taputtamaani 1/4-sykkeeseen. Tätä harjoitusta jatkettiin edellisen harjoituksen tavalla: pyysin jotakuta ryhmästä taputtamaan sykettä, johon muu ryhmä vastasi puolet tiheämmällä sykkeellä. Sama prosessi käytiin läpi myös puolet hitaammalla eli 1/2-sykkeellä, jota rinnastettiin samaan 1/4-sykkeeseen.

Harjoitusten jälkeen kävin samat asiat läpi nuotteina videotykin avulla. Aikaisempien lapsille pidettyjen workshoppien perusteella tiesin, että 1/4 ja 1/8 rytmинуotinluvun näennäinen oppiminen onnistuu lyhyessäkin ajassa. Notaation kautta sain rakennettua ryhmään näennäisen ymmärryksen nuotinluvusta, jolla sain nidottua aikaisemman käytännön oppimisen teoreettiseen oppimiseen. Ensimmäinen ryhmän yhteinen positiivinen oppimiskokemus oli valmis. Näennäisellä nuotinlukutaidolla tarkoitan tilannetta, jossa ryhmäläinen pystyy hahmottamaan aikaisemmin opitun rytmien nuottipaperista ja jopa lukemaan pieniä variaatioita siitä. Tämä johtuu aikaisempien harjoitusten avulla saavutetusta kuulokuvasta, joka antaa nuotinluvulle valmiit raamit. Jos paperille olisikin kirjoitettu selkeästi erilaisia rytmejä, olisi tilanne liian haastava. Positiivisen oppimiskokemuksen sijasta olisikin tarjottu liian vaikea oppimistilanne, joka voi purkautua turhautumisena ja ahdistuksena opittavaa asiaa kohtaan (Csikszentmihalyi 1990, 7).

Harjoitusten jälkeen 90 minuutin työpajasta oli kulunut 20 minuuttia. Vein työpajaa eteenpäin esittelemällä ensimmäisen soitettavan kappaleen latino-standardi *Oye Como Va*. Ryhmä innostui musiikista ensimmäisen kuuntelukerran jälkeen. Seuraavaksi heijastin nuottikuvan perkussiosovitukseni kankaalle (liite 1). Ryhmäläiset saivat näyttää juuri opittuja nuotinlukutaitojaan lukemalla eri

soitinryhmille kirjoittamiani 1/4 ja 1/8-pohjaisia rytmejä. Lukemisen jälkeen esittelin käytettävissä olevat perkussiosoitimet (djembet, bongot, kehärummut, lehmänkellot, quirot, clavet ja rytmimunnat). Kun soittimet oli esitelty, jaoin ryhmän kolmeen osaan ja kutsuin ryhmät yksi kerrallaan noutamaan omat soittimensa.

Aloitimme harjoittelun ryhmän 1 perussykkeestä, jonka jälkeen opettelimme ryhmien 2 ja 3 stemmat perussykkeen päälle. Harjoittelu sujui ongelmitta ja pian soitimme yhdessä, kuitenkin tavoitetempo huomattavasti hitaammalla tempolla. Jatkoimme harjoittelua itse kappaleen tahtiin niin, että pudotin Youtubesta kappaleen tempon 75 %:iin alkuperäisestä temposta ja soitimme sen päälle, kunnes pääsimme lopulta soittamaan levyn alkuperäisen tempon tahtiin. Toinen yhteinen positiivinen oppimiskokemus on saavutettu. Ryhmällä oli niin hyvä yhteishenki ja oppimisen tunne, että jätin nuotissa lukevan ”tutti”-osion kokonaan käymättä, sillä pelkäsin sen olevan liian haastava ja rikkovan helpon ja miellyttävän oppimisen ilmapiirin.

Kello oli tässä vaiheessa 13.10, joten avasin nuotit Michael Jacksonin *Black Or White* -kappaleen perkussiosovituksesta (liite 2). Kävin ryhmälle läpi 1/16-pohjaisen rytmin perusteet ja vokaalisen 1/16-osanuottien laskentatavan (liite 2). Tarkastelimme tasaista 1/16-sykettä ja sen perusjakoja, esimerkiksi daktyyliä, jota esiintyy kappaleen quiron rytmikassa. Pian ryhmä musisoi jo auttavasti *Black Or White* -kappaleen perkussiostemmoja. Ilokseni yksi ryhmän jo nuotinlukua aikaisemmin opiskellut jäsen pääsi loistamaan ja luki agop/bongo -stemman vastapisterytmin, mitä en ajan puutteen vuoksi käynyt läpi. Hänen nuotinlukunsa perusteella muu ryhmä ymmärsi rytmin ja pystyi sitä kautta soittamaan sen. Tässä tapauksessa itse vastapisterytmin käsitys varmasti jäi pimentoon, mutta vallitsevassa aikakehyksessä ja tilanteessa se oli mielestäni muutenkin epärelevanttia. Tärkeintä on, että yhteistoiminnallinen oppiminen ja positiivinen oppimisilmapiiri, joka tukee heikoimpia ja antaa lahjakkaille tilaa, säilyy vallitsevana arvona koko työpajan ajan.

Saimme soitettua *Black Or White* -kappaletta levytyksen päälle, mutta lopputulos ei nopean tempon takia toiminut aivan niin hyvin kuin aikaisemman kappaleen kanssa. Tämä ei tuntunut ryhmää haittaavan, vaan hyvä ilmapiiri pysyi yllä. Tässä vaiheessa työpajaa oli kulunut 75 minuuttia, joten päätin palata takaisin aikaisempaan kappaleeseen ja kysyin, haluaisivatko jotkut ryhmässä vaihtaa soitinta. Pientä liikkumista tapahtui, mutta suurin osa pysyi jo opitulla soittimella. Soitimme vielä hetken *Oye Como Va* -kappaletta hieman erilaisella ryhmäjaolla. Työpajaa oli jäljellä enää 5 minuuttia, joten suljin musiikin ja lopetin workshopin kiittämällä kaikkia ja antamalla itsellemme ryh-

mänä aplodit. Pyysin ryhmäläisiä palauttamaan soittimet niille kuuluviin pusseihin. Osa ryhmäläisistä jäi vielä kiittämään ja kyselemään enemmän minusta ja musiikista. Lopuksi pyysin vielä kurssin järjestäjää ilmoittamaan minulle heidän oman palautetilaisuuden tuloksista, joista selvisi, että ryhmä oli pitänyt työpajasta.

4.2 Kemin miniLeiri

Tiivistetty opetussuunnitelma ja aikataulukehys työpajasta opettajan oppaan muodossa liitteessä 4.

Tuomas Laajoki Kemi Rock Academystä otti minuun yhteyttä ja kysyi, haluaisinko lähteä suunnittelemaan ja toteuttamaan viikonlopun mittaista intensiivibändileiriä kolmelle Kemi Rock Academyn bändille. Kemi Rock Academy on osa valtakunnallista Rock Academy Finland -hanketta, joka edistää nuorten yhtyeiden kehitystä kohti ammattimaista musiikkiuraa ja tarjoaa nuorille tietoa eri uravaihtoehtoista musiikkialalla (Arvas 2020). Hanke saa rahoituksen opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Kemi Rock Academy valitsee ohjelmaansa bändejä avoimen haun perusteella ja heitä koulutetaan paikallisten työntekijöiden ja ulkopuolisten ostopalveluiden voimin, joihin tämäkin työpaja kuuluu.

Laajoki pyysi minulta kahta seitsemän tunnin opetuspäivää viikonlopulle sijoittuvaan työpajaan, jossa keskityttäisiin bändien aikaisemmin säveltämien kappaleiden viimeistelyyn sekä toiseen itse valitsemaani aiheeseen. Lähdin rakentamaan kappaleiden viimeistelyosuutta vahvuusalueeltani eli bändisovittamisesta. Tämän lisäksi halusin, että bändeille jäisi työpajasta jotain pureskeltavaa myös ulkomusikaalisesta näkökulmasta. Pallottelin erilaisia ajatuksia keikkamyyntityöpajasta ja erilaisista markkinointiin liittyvistä ideoista, mutta lopuksi päädyin kiteyttämään ulkomusikaaliset asiat bändin 1-vuotissuunnitelman muotoon. Bändit voivat olla keskenään hyvin erilaisessa vaiheessa, joten pyrin antamaan laajasti tietoa bändin ulkomusikaalisista osa-alueista ja niiden suunnitelmallisuudesta. Jokainen bändi saa sen jälkeen opastuksellani rakentaa omaan tilanteeseensa sopivan 1-vuotissuunnitelman

4.2.1 Sovitustyöpaja

Leiri rakentuu kahdesta 7 tunnin päivästä, joista ensimmäinen käytetään sovitustyöpajassa bändien valmiiden kappaleiden hiomiseen. Toisena päivänä tehdään bändien 1-vuotissuunnitelmat

sekä kerrataan edellisen päivän opetussisältö. Pedagogisina päälinjoina vallitsee yhteistoiminnallinen oppiminen bändien ja yksilöiden vahvuuksiin nojaavassa positiivisen pedagogian ilmapiirissä.

Leiri käynnistyy yhteisellä tilaisuudella, jossa kerron itsestäni ja referoin tulevan kahden päivän ohjelmaa. Pyydän myös jokaista bändiä kertomaan minulle oman bändinsä nimen ja musiikkityylin. Tutustumisen jälkeen aloitan opetuksen puhumalla erilaisista tavoista tuottaa musiikkia bändin sisällä. Näitä voivat olla esimerkiksi perinteinen bändin keskeinen jammailu, selkeä yksilö säveltäjänä tai sanoittajana, kitarariffien tekijä, tietokoneella DAW-ohjelmalla työskentelevä tuottaja tai vaikkapa kaikkien näiden yhdistelmä. Seuraavana bändit saavat yksi kerrallaan kertoa heidän tyylistään tuottaa musiikkia bändin sisällä: mistä ideat tulevat ja kuinka niitä jalostetaan. Bändit pohtivat ääneen, konkretisoituuko heidän toiminnassaan jotkut aikaisemmin mainitsemistani tavoista tai niiden yhdistelmistä tai onko heillä joku aivan poikkeava tyyli. Tarkoitus on, että bändit oppivat toinen toisiltaan tavoista tuottaa musiikkia, mikä tukee yhteistoiminnallista opetustyyliäni. Jatkan keskustelua musiikin tuottamisen ongelmakohtiin: jäävätkö biisit keskeneräisiksi tai innostus biisin tuottamista kohtaan laskee? Lääkkeeksi ongelmaan kehotan vaihtamaan hetkeksi bändin normalisoitunutta tuotantotyyliä ja ottamaan käyttöön vaikkapa kaveribändin tyylin tuottaa musiikkia. Tätä kautta uusi näkökulma biisin loppuunsaattamiseen voi löytyä helpommin.

Keskustelun jälkeen siirryn sovitustyöpajan pääopetussisältöön. Opetus etenee luentomuotoisesti niin, että avaan yhden asian kerrallaan, jota seuraa aina lyhyt keskustelu ryhmän kanssa. Tarkoituksena on, että ryhmä saisi keskustelun avulla tuotettua yhdessä uutta tietoa ja sisältöä opettamieni asioiden lisäksi. Avaan luennon kysymällä ryhmältä, mitkä ovat heidän mielestään musiikin peruselementit: rytmi, melodia, harmonia, äänenväri, muoto ja dynamiikka (Helsingin kaupungin-orkesteri 2021). Kun kaikki elementit ovat tulleet ilmi, käymme keskustelua siitä, ovatko nämä yhdessä tasavertaisia vai onko joku tärkeämpi kuin toinen. Käymme myös keskustelua siitä, voiko näitä elementtejä vuorotellen korostaa kappaleen sisällä ja minkälaisilla keinoilla näitä voi tuoda esiin. Keskustelun jälkeen etenen opetuksessa kuvailemalla eri soitinten vahvuuksia ja mahdollisuuksia bändisovittamisessa. Soitinvalikoimaan kuuluvat tavallisimmat bändisoittimet eli rumpu-setti, bassokitara, sähkökitara ja koskettimet. Tämän lisäksi käsittelemme laulua solistisena melodian ja rytmin välittäjänä sekä harmonisena kokonaisuutena taustalauluissa. Laulutekstiin pureudumme erikseen seuraavassa opetusvaiheessa. Soitinten sovitussmahdollisuuksilla tarkoitan esimerkiksi bassolla 1/8 bassolinjoja, riffejä, melodisia linjoja tai bassorummun kanssa yhtä aikaa kulkevia linjoja. Rumpusetillä käymme läpi yleisiä sykkeitä ja niihin liittyviä kompeja sekä esim. sym-

baalien soiton vaikutusta kokonaissovituksen soundimaailmaan. Sähkökitaran rajattomasta altaasta tutustumme sointusoittamisen erilaisiin mahdollisuuksiin (arpeggiot, avosoinnut, kolme yläkielen soinnut), voimasointu- ja riffi-soittamiseen sekä sähkökitaran tyypillisiin äänenväreihin. Koskettimissa tarkastelemme yleisimpiä bändissä käytettäviä kosketinsoittimia (piano, urut, sähköpiano, syntetisaattorit) ja niiden erilaisia mahdollisuuksia musiikin peruselementtien ilmentämisessä. Laulusolistin mahdollisuuksista käymme läpi rytmikkään tai ei-rytmikkään, sekä voimakkaasti liikkuvan melodian ja staattisen laulumelodian keinoja sovitustyössä. Tutkimme myös stemmalaulun mahdollisuuksia nostaa kappaleen harmoniapohjaa ja melodian erottuvuutta.

Soitintyöpajan jälkeen opiskelemme laulutekstien kirjoittamisen peruspiirteitä: abstraktia ja tarinalista kerrontaa, riimillistä ja riimitöntä laulutekstiä sekä aistikirjoitusta osana abstraktia ja tarinallista tekstiä. Käymme myös läpi tekstin tehokeinoja kuten erisnimilainauksia, lainauksia kirjoitettavan kielen ulkopuolelta sekä kolmen toistoa ja muita kielen retorisia keinoja.

Luennon jälkeen jokainen bändi päättää yhden kappaleen, missä he kokevat tarvitsevansa eniten soitusapua. Kukin bändi kertoo, millä tavalla valittu kappale on syntynyt bändin sisällä ja mahdollisesti missä sovituksellisessa asiassa kappale tarvitsisi apua. Bändit soittavat valitsemansa kappaleen ryhmän edessä, jonka jälkeen ryhmä kommentoi kappaleen sovitusta ja antaa mahdollisia kehittämisideoita kaikkien luennolla käytyjen kokonaisuuksien pohjalta. Palautteiden jälkeen bändit vetäytyvät omiin bändiluokkiinsa hiomaan kappaleidensa sovituksia aikaisemmin päivällä opittujen asioiden avulla. Opettajana kierrän luokissa ja opastavan bändejä parhaani mukaan. Päivä lopetetaan yhteisellä hetkellä, missä jokainen bändi saa kertoa, mihin asioihin he ovat sovitustyössään keskittyneet.

Seuraava päivä alkaa kokoontumalla yhteen ja käymällä läpi edellisen päivän teemoja ja opittuja asioita. Tämän jälkeen bändit vetäytyvät uudelleen bändiluokkiinsa, joissa he voivat kerrata ja tarvittaessa tehdä muutoksia edellisenä päivänä tehtyihin sovituksiin. Kierrän opettajana luokkien välillä opastaen ja kannustaen. Soittamisen jälkeen bändit kokoontuvat taas yhteiseen tilaan, missä he vuorollaan soittavat valitsemastaan kappaleesta kaksi versiota, ennen leiriä tehdyn vanhan sovituksen ja heti perään uuden hiotun sovituksen. Ryhmä saa kuunnellen löytää ja kommentoida sovitukseen tehtyjä muutoksia sekä antaa palautetta, ovatko ne vieneet kappaletta parempaan tai huonompaan suuntaan. Tärkeintä on bändien välinen keskustelu ja tiedon jakaminen.

4.2.2 Bändin 1-vuotissuunnitelma

Soittamisen jälkeen siirrymme keskustelemaan bänditoimintaan vaikuttavista ulkomusikaalisista asioista. Luennon tarkoitus on jakaa bändeille selkeitä asialohkoja, joita tulee ottaa huomioon bänditoiminnan rakentamisessa. Luennon jälkeen bändit voivat opituista asioista koota omaan tilanteeseensa sopivimmat ja työstää näiden pohjalta bändin 1-vuotissuunnitelman.

Aloitan luennon motivoimalla ja painottamalla bänditoiminnan määrätietoisuuden tärkeyttä, mikäli bändi haluaa viedä toimintaansa harrastuksesta ammatiksi. Bändin tulee toimia yhtenä ryhmänä, jossa kaikilla on sama visio ja tavoitteet tulevaisuuden suhteen. Mikäli bändillä on vaikeaa löytää ja pidättäytyä ryhmänä asetetuissa tavoitteissa, voivat he harkita ulkopuolisen henkilön tuomista bändiin, joka vastaa kaikesta ulkomusikaalisesta toiminnasta. Ulkomusikaalinen johtaja voidaan ottaa bändiin tasa-arvoisena jäsenenä tai maksaa hänelle erikseen sovittavaa palkkaa.

Käyn bänditoiminnan perusteita konstruktiiivisesti perusasioista alkaen, jossa pohjalla on bändin kuuloinen musiikki, siitä tehty laadukas äänite sekä siihen liittyvä promootiomateriaali. Otan esille äänitteen julkaisuun tarvittavat työkalut sekä sitä varten tarvittavat promootiokuvat ja muut promootiomateriaalit. Keskustelemme eri sosiaalisten medioiden vahvuuksista ja siitä, mikä niistä voisi Youtuben ohella olla kullekin bändille paras alusta. Käymme läpi keikkamyynnin lähtökohdat, keikkojen promootion sekä jälkipromootion, joka voi olla esimerkiksi kuvia ja videoita sosiaaliseen mediaan. Otan esille erikseen festivaalit ja niihin valmistautumisen, jotta bändit saisivat niistä mahdollisimman suuren hyödyn irti. Keskustelemme myös nopeasti ulkomaan keikkailun mahdollisuuksia, näihin tarvittavasta promootiosta sekä mahdollisista apurahoista. Lopuksi käymme vielä läpi bändin ammattimaisia yhteistyökumppaneita, mikäli bändi on vaiheessa, jossa kaikkea ei voi itse järjestää.

Luennon jälkeen jokainen bändi pohtii ja avaa keskenään bändinsä nykytilannetta luennon asiakokonaisuuksia huomioon ottaen ja asettaa sitten itselleen realistisia tavoitteita vuoden päähän. Tavoitteiden selkeydyttyä bändit pohtivat kuinka ne saavutetaan. Tämän jälkeen jokaiselle bändin jäsenelle jaetaan rooli tai rooleja, jotta asiat tapahtuisivat. Opettajana kierrän bändien välillä ja annan vinkkejä ja kehitysmahdollisuuksia 1-vuotissuunnitelman tekemiseen. Työstämisen jälkeen kokoonnumme, ja jokainen bändi kertoo oman 1-vuotissuunnitelmansa. Ryhmän tulee kommentoida ja antaa mahdollisia parannusehdotuksia suunnitelmista. Keskustelun jälkeen lopetan leirin loppupuheella ja kiitän kaikkia osallistujia. Ennen kotiinlähtöä jokaisen tulee kirjoittaa pieni palautelappu leiristä, jotta voin tulevaisuudessa kehittää sen sisältöä.

Covid-19-pandemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi tätä leiriä ei saatu järjestettyä ajoissa opinnäytetyötä varten. Leirin toteutus siirtyy syksylle 2021.

5 POHDINTA

Opinnäytetyön päätarkoitus oli tuottaa ja toteuttaa omalla metodillani kaksi musiikkityöpajaa. Tavoitteena oli suunnitella työpajat niin, että voin sellaisenaan myydä niitä tulevaisuudessa myös uusille asiakkaille. Työn tarkoitus oli myös avata musiikkipedagogien tämän hetkistä työtilannetta ja tuoda esiin musiikkityöpajatoiminnan osittain käyttämättömät resurssit työllistymisen saralla. Asian tutkiminen nosti minussa jo ennestään juurtunutta ajatusta perustaa pedagogisia työpajoja tarjoava yritys, jota kautta musiikkipedagogit voisivat toimia laajemmin työpajaohjaajina joutumatta itse kulemaan tuottavan liiketoiminnan rakentamisen raskaita ja haastavia portaita.

Työpajoilla on Suomessa pitkät perinteet jo 80-luvulta. Vaikka tulevaisuuden työpajakulttuuri on muutoksen edessä, niiden perustarkoitus pyrkiä parantamaan yksilön valmiuksia hakeutua koulutukseen ja edistää työllistymismahdollisuuksia tulee varmasti pysymään samankaltaisena. Ajat kuitenkin muuttuvat ja sitä kautta myös työelämä on huomattavassa muutoksessa. Työpaikat ovat harvoin enää vakaita ja pitkiä virkasuhteista, eikä uusi sukupolvi niitä myöskään kaipaa. Halutaan tehdä projekteja, saada ne valmiiksi, siirtyä eteenpäin ja aloittaa taas joku uusi ja mielenkiintoinen työtehtävä. Ihmiset työllistävät itseään yhä enemmän oman yritystoiminnan kautta, joka mahdollistaa itsensä ja omien tietojen ja taitojen myymisen moniin eri kohteisiin ja tarkoituksiin. Tätä kautta muodostuva työnkuvan tilkkutäkki on mielestäni työn ja tekemisen tulevaisuus.

Työpajakulttuurin valmennusmetodiikan tulee muuttua ja kehittyä työelämän muutoksien mukana. Tulevaisuudessa näen työpajat yhä enemmän erilaisia projekteja käynnistävänä, valmentavana ja viimeistelevänä voimana. Annetaan valmentujille työpajan puolesta resurssit, kannustus ja koulutus oman tiensä löytämiseen sen tuotteistamiseen ja sitä kautta oman työpolun rakentamiseen. Oulussa toimii tänä vuonna 2021 Oulu Urban Culture -kulttuuriyhdistyksen tuottama työpajamalli *Urban Boost*, joka tähtää arvoiltaan edellä mainittuun moderniin työpajatoimintaan. Työpajakulttuuria ei haluta enää pitää pajan seinien sisällä, vaan työpajan työ ja tuotanto tuodaan suoraan kaupunkilaisille selkeästi näkyvänä toimintana. Urban Culturen pääperiaatteena on kaupunkikulttuurin luominen tapahtumien sekä erilaisten näkyvien ja kuuluvien projektien avulla. Olkoon toiminta mitä vain, tuodaan se näkyväksi osaksi kulttuuria ja työelämää, jonka käynnistävä ja ylläpitävä voima on yksilön sisältä kumpuava halu ja motivaatio toimia.

Oulun ammattikorkeakoulu tarjosi ja koulutti minulle loistavat kantimet omaa tulevaisuuttani ja työkuvaani ajatellen. Koulun yritys kurssi sekä projektityön kurssi käynnistivät prosessin, jonka kautta pystyin ajattelemaan uudelleen oman osaamiseni jalkautusta työelämään keikkojen ja perinteisen rumpuopetuksen lisäksi. Nämä kurssit olivat itselleni niin tärkeitä, että mielestäni samoja teemoja voitaisiin tuoda enemmän esille ammattikorkeakoulun opintosuunnitelmassa. Opiskelijoille voitaisiin tarjota enemmän tietoa oman ammattitaidon hyödyntämisen mahdollisuuksista työllistymisessä. Esimerkiksi olisi hieno toteuttaa toiminnallinen kurssikokonaisuus, jossa ryhmänä pyrittäisiin tuottamaan suoraan työelämään sovellettavia työpaja- tai muita projektisisältöjä. Kurssille voitaisiin ottaa vierailemaan ihmisiä kaupungissa olemassa olevista kulttuuritoimijoista ja tätä kautta verkostoimaan alan opiskelijoita työkentän tekijöihin.

Opinnäytetyö on kirjoitettu koronaepidemian vuosina 2020–2021, eikä tässä tilanteessa viruksen vaikutuksilta selvitty. Kemin minileiri -työpaja ei koskaan toteutunut, johtuen Meri-Lapin kokoontumisrajoituksista. Tällä hetkellä suunnittelen mahdollisia ryhmätyöpajojen hybriditoteutusmalleja, missä voisin olla itse paikan päällä fyysisesti. Mallissa koko ryhmän yhteiset opetukset tapahtuisivat verkossa etänä, mutta yksilöiden ja bändien kohtaaminen ja ohjaaminen olisi lähiopetusta. Hybridimallilla vallitsevia kokoontumisrajoituksia voitaisiin noudattaa, luopumatta aidosta koostamisesta valmentujan kanssa, joka on yksi opetuksen perusarvoistani. Lyhyttä perkussiotyöpajan toteutusta voisi siirtää verkkomuotoiseksi sellaisenaan, eritoten yksityiselle puolelle tuotettavissa työpajoissa. Etätoteutuksia täytyy kuitenkin testata ja pilotoida, ennen kuin itsevarmasti voin myydä työpajoja tällä periaatteella. Minulla ei myöskään tällä hetkellä ole tarvittavaa teknologiaa tuotannon järjestämiseen.

Itselleni tämä opinnäytetyön loppuun saattaminen nousi arvokkaammaksi, kuin olin aluksi sen vaikutusta kuvitellut. Tarvittavan sisällön työstäminen ja kirjoittaminen kokosivat itselleni ajatukset aidosti niistä asioista, mitä olen ammattikorkeakoulussa oppinut ja missä asioissa olen kehittynyt. Työn kautta sain itselleni positiivisia oppimiskokemuksia ja se valoi myös uutta uskoa, arvoa ja motivaatiota pitkäjänteisen elinikäisen oppimisen periaatteelle. Toivottavasti myös tätä opinnäytetyötä lukenut henkilö sai jotain uutta ajatusta pedagogina toimimiseen ja sillä itsensä työllistämiseen.

LÄHTEET

Akolo, Walter 2019. Kuinka suunnitella onnistunut työpaja. Kuusi helppoa vaihetta. Billetto. Hakupäivä 14.3.2021. <https://billetto.fi/blog/kuinka-suunnitella-onnistunut-tyopaja-6-helppoa-vaihetta/>

Arvas, Tomi 2020. Info. Turku Rock Academy. Hakupäivä 28.3.2021. <https://www.turku.fi/turku-rock-academy/info>

Bamming, Ruth & Hilpinen, Merja. Työpajatoiminta 2018. Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset. Aluehallintovirastojen julkaisuja 72/2019. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Hakupäivä 19.2.2021. https://aviavustukset.fi/wp-content/uploads/2020/12/tyopajatoiminta_2018_-_lssavi.pdf

Bartel, Marvin 2010. Planning art lessons and units. Goshen College. Hakupäivä 07.3.2020. <https://www.goshen.edu/art/ed/artltn.html#foreshadow>

Csikszentmihalyi, Mihaly 1990. Flow: The Psychology of Optimal Experience. Harper & Row. Hakupäivä 14.4.2021. https://www.researchgate.net/publication/224927532_Flow_The_Psychology_of_Optimal_Experience

Helsingin kaupunginorkesteri 2021. Musiikkia pähkinänkuoressa. Hakupäivä 21.3.2021. <https://helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/musiikkia-pahkinankuoressa>

Huhtinen-Hildén, Laura 2012. Kohti sensitiivistä opettamista: ammattitaidon ja opettajuuden rakentumisen polkuja. Väitöskirja. Jyväskylän Studies in Humanities 180. Jyväskylän: Jyväskylän yliopisto. Hakupäivä 5.2.2021. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/37882>

Hämäläinen, Tuija & Palo, Susanna 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys RY. Doc player. Hakupäivä 15.4.2021. <https://docplayer.fi/1829280-Tyopajapedagogiikka-valmennuksen-pedagogisia-lahtokohtia-tyopajalla-tekemalla-oppii.html>

Nevgi, Anne & Lindblom-Yläne, Sari 2009. Yliopisto-opettajan käsikirja. Helsinki: WSOYpro

Oulun ammattikorkeakoulu 2007. Yhteistoiminnallinen oppiminen. Hakupäivä 24.3.2021. <http://www.oamk.fi/amok/oppimat/LO/Opetusmenetelmat06a/html/yhteistoim.html>

Oulun ammattikorkeakoulu 2020. Opetussuunnitelmat 2016-2017. Hakupäivä 5.2.2021. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?opas=2016-2017>

Oulun kaupunki 2021. Nuorten työpajat. Hakupäivä 1.4.2021. <https://www.ouka.fi/oulu/nuoret/tyopajat>

Patrikainen, Risto 1999. Opettajuuden laatu. Ihmiskäsitys, tiedonkäsitys ja oppimiskäsitys opettajan pedagogisessa ajattelussa ja toiminnassa. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Pyökkä, Outi 2010. Oppimiskäsitykset. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 27.3.2021. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskäsitykset/>

Salminen, Leena & Suhonen, Riitta 2008.

Ikätekniikan monimuotoinen maailma. Oppiminen ja oppimismenetelmät ja niiden hyödyntäminen ammatillisen kehittymisen tukena – raportti täydennyskoulutuksesta ja sen mahdollisuuksista. Hämeen ammattikorkeakoulu: HAMKin e-julkaisu. Hakupäivä 1.4.2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-469-7>

Sanberg, Erja & Vuorinen, Kaisa 2015. Kohti vahvuusperusteista opetusta positiivisen pedagogiikan keinoin. AD/HD-liiton jäsenlehti 1/2015. Hakupäivä 4.4.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/155103/adhd1_2015kevyt.pdf?sequence=1

Te-palvelut 2021. Tukea työllistymiseen. Hakupäivä 27.3.2021. <https://www.te-palvelut.fi/tyonhakijalle/tukea-tyollistymiseen/>

Töissä.fi 2020. Sijoittuminen työelämään. Musiikkipedagogi (AMK). Hakupäivä 24.2.2021. <https://toissa.fi/sijoittuminen-tyoelamaan/show/musiikkipedagogi-amk>

Työpajatoiminta Ry 2018. Työpajatoiminta Suomessa. Hakupäivä 19.2.2021. <https://www.in-tory.fi/tools/tyopajatoiminta-suomessa/>

Vermilä, Mandi 2020. Miten rakennetaan hyvä tiedetyöpaja nuorille? Vastuullinen tiede. Hakupäivä 20.4.2021. <https://vastuullinentiede.fi/fi/jatkokaytto/miten-rakennetaan-hyva-tiedetyopaja-nuorille>

LIITTEET

Liite 1 Oye Como Va perkussiosovitus

Liite 2 Black Or White perkussiosovitus

Liite 3 Perkussiotyöpajan opettajanopas

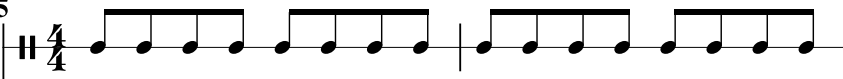
Liite 4 Kemin miniLeirin opettajanopas

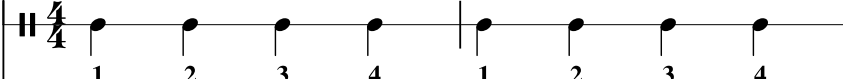
Liite 1

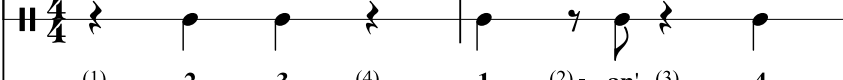
Oye Como Va

♩ = 125

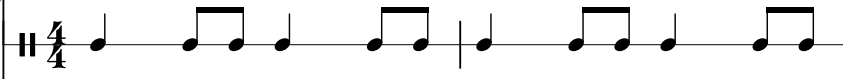
Group 1

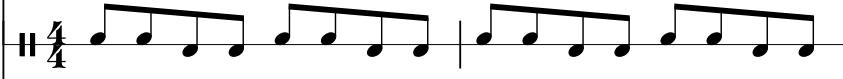
Shaker

Cowbell

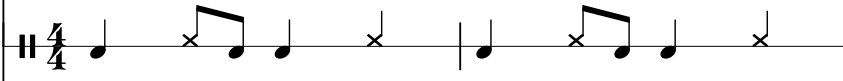
Claves

Group 2

Drum Sticks/
Güiro

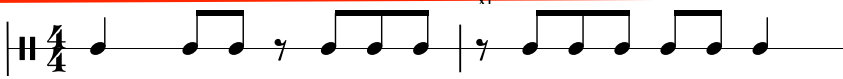
Bongos

Group 3

Djembe/
Congas

Djembe/
Frame Drum

TUTTI

Black Or White

♩ = 115

A&B (verse and chorus)

Group 1

Shaker

Cowbell

Drum Sticks/
Güiro

Agop
bells/
Bongos

Djembe/
Congas

Group 2

Djembe/
Frame Drum

What ever sound/
Hand Clap

C (instrumental part)

Congas

Group 2

Frame Drum

Rap-part

Shaker

Group 1

Hand Clap

1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a | 1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a

1 2 3 4 | 1 2 3 4

1 - an' - a 2 - an' - a 3 - an' - a 4 - an' - a | 1 - an' - a 2 - an' - a 3 - an' - a 4 - an' - a

1 2 3 - an' 4 - an' | 1 2 3 - i 4 - i

1 2 (3) - an' 4 | 1 2 (3) - an' 4

1 (2) 3 - an' (4) | 1 (2) 3 - an' (4)

(1) 2 (3) 4 | (1) 2 (3) 4

1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a | 1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a

1 2 3 4 | 1 2 3 4

1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a | 1 - i - an' - a 2 - i - an' - a 3 - i - an' - a 4 - i - an' - a

(1) 2 (3) 4 | (1) 2 (3) 4

Perkussiotyöpaja (90min)

LIITE 3/1

Opettajan opas

Selvitä etukäteen:

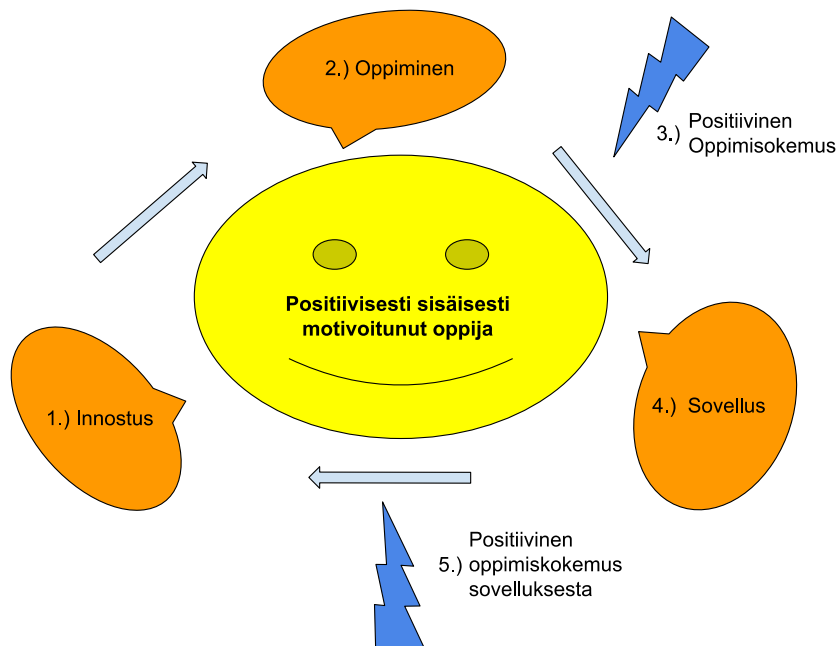
- Ryhmän koko
- Mitä varten työpaja järjestetään & mistä lähtökohdista työpajalaiset tulevat
- Ryhmän musikaalinen pohja
- Opetuskieli
- Tarvittava tuotanto: perkussionsoittimia oman tarpeen mukaan, videotykki sekä tietokone.

Pedagogia:

Pyri kaikessa toiminnassa positiiviseen ja hauskaan toimintaan.

Tunnelma ja yhteishenki ovat opetussisältöä tärkeämpää.

Pyri opetuksessa yksilöiden ja ryhmän sisällä noudattamaan alla olevaa viiden vaiheen sykliä.

Opetuksen Aikataulu:

LIITE 3/2

Alla oleva aikataulu on viitteellinen ja se alkaa selkeyden vuoksi klo 12:00.

AVAUS 12:00-12:10

- 1.) Esittele itsesi ja taustasi.
- 2.) Esitä ryhmälle lämmittelykysymykset. Pyri löytämään ryhmästä yhteinen innostus ja kiinnostus musiikkia kohtaan.

Esimerkki kysymyksiä englanniksi:

Who likes to listen music on your free time?

Who likes a certain music style or genre?

Who likes a certain song?

Has someone tried to sing or play a song with some instrument?

Who has learned a whole song by singing or with some instrument?

PERUSKÄSITTEIDEN OPETUS 12:10-12:45

1. Innostus → 2.) Oppiminen → 3.) Positiivinen oppimiskokemus

- Rytmien käsitteen opettaminen: syke, tuplasyke ja puolisyke (**1. Innostus**)

1.) Aloita taputtamalla itse valitsemaasi tasaista sykettä ja pyydä ryhmää liittymään siihen.

2.) Pyydä jotakuta ryhmäläistä taputtamaan tasaista sykettä ja liity itse ryhmän kanssa siihen.

3.) Taputa tasaista sykettä ja kysy ryhmää taputtamaan puolet nopeampaa sykettä (jos ryhmä ei löydä uutta sykettä, opeta asia erikseen)

4.) Toista uudelleen kohta 2. Tuplasykkeellä

5.) Toista uudelleen kohta 3 ja 2 puolisykkeellä.

- Esittele kaikki edellä mainitut kohdat ryhmälle nuotteina videotykin avulla. Pyri opetuksella luomaan tilanne, jossa ryhmä aidosti pystyy ymmärtämään nuoteista aikaisemmin opitut rytmit.

2.) oppiminen → 3.) Positiivinen oppimiskokemus

PÄÄSISÄLLÖN OPETUS

Tässä osiossa voit opettaa valitsemasi kappaleen tai kappaleiden perkussiorytmit, tai käyttää liitteessä olevia valmiita *Oye Como Va* ja *Black or White* kappaleiden sovituksia. Muista, että tiedon siirtämisen määrä ei ole tärkeintä. Yksikin pieni parin tahdin yhteinen ryhmän tasolla tapahtuva soittokokemus on tarpeeksi. Kaikki riippuu ryhmän lähtötasosta ja motivaatiosta.

Ps. Muistathan huolehtia tekijänoikeusmaksuista.

12:45-13:30

- 1.) Oye Como Va-kappaleen esittely musiikkina. (innostus)
- 2.) Ryhmän jakaminen pienempiin soitinryhmiin (innostus oman soittimen saamisesta)
- 3.) Soita itse voimakkaasti perussykettä koko ajan.
- 4.) Stemman opetus jokaiselle soitinryhmälle.
- 5.) Soita itse voimakkaasti perussykettä.
- 6.) Soitinryhmä kerrallaan mukaan yhteiseen sykkeeseen. (oppiminen)
- 7.) Alkuperäisen kappaleen kanssa musisointi hitaammalla tempolla. Käytä esim. Youtuben hidastusominaisuutta. (oppiminen)
- 8.) Siirtyminen kappaleen oikeaan tempoon koko ryhmälle. (positiivinen oppimiskokemus)

Seuraavat osiot, jos aikaa jää:

- 9.) Seuraavan kappaleen esittely
- 10.) Oman stemman ymmärtäminen nuottikuvasta (sovellus)
- 11.) Nopeampi harjoitteluprosessi uuteen kappaleeseen (sovellus)
- 12.) Nuorten vaihtelu eri stemmoissa (sovellus)
- 13.) Viimeinen loppujami kappaleiden kanssa.

Opettajan opas

Kohderyhmä & työpajan perusidea:

Valmiiden motivoituneiden bändien sovitusten hiomista ja ulkomusikaalista valmennusta.

Tarvittava kalusto:

- Yhtä monta täysin varustettua bändihuonetta, kuin osallistuvia bändejä.
- Yhden bänditilan tulee olla tarpeeksi iso koko ryhmän kokoontumiselle. Siellä tulee myös olla videotykki ja kangas.
- äänikortti ja tietokone demonauhoituksia varten

Pedagogia:

Pyri kaikessa toiminnassa yhteistoiminnalliseen opettamiseen, jossa bändit jakavat toinen toisilleen omaa taitotietoa ja kokemuksia. Parhaassa tilanteessa toimit opettajana ainoastaan keskustelun aloittajana ja sen eteenpäin vievänä voimana. Työpajassa olennaista on bändien aito keskeinen kanssakäyminen ja sitä kautta kestävä yhteistyö myös tulevaisuudessa leirin jälkeen.

Opetussisällöstä:

Voit käyttää samoja asiasisältöjä kuin alla olevassa suunnitelmassa, tai korvata ne omaan erikoisosaamiseen liittyviin sisältöihin. Sovitustyöpajassa voi esimerkiksi käsitellä laajemmin musiikin harmoniaan ja sitä kautta teoriaan liittyviä asiasisältöjä. Tärkeintä on, että olet itse kiinnostunut opettamistasi asioista. Tätä kautta olet yhtä lailla mukana oppimisprosessissa ryhmän kanssa ja saat ohjattua keskustelua hyvällä ja läsnä olevalla asenteella.

Bändin 1-vuotissuunnitelmassa voit keskittyä vaikkapa ainoastaan omakustanteiseen äänitutuotantoon tai keikkamyyntiin. Tässäkin on tärkeä, että olet kiinnostunut opettamastasi sisällöstä. Älä myöskään säikähdä, jos ryhmällä onkin itsellään enemmän tietoa ja kokemusta kuin sinulla jostain asiasisällöstä, sillä se vaikuttaa vain positiivisesti yhteistoiminnalliseen oppimisilmapiiriin.

Aikataulu

Aikataulu on viitteellinen ja voit muokata sitä ja sisältöjä itsellesi sopivaksi.

Päivä 1

1.) Esittele itsesi ja pyydä kaikkia bändeja kertomaan omista taustoistaan ja tämän hetkestä bändin tilanteesta. → Pyri mielekkääseen ryhmytyymiseen.

2.) Kerro pääpiirteittäin seuraavan kahden päivän aikataulusta ja opetuksen pääteemoista.

Johdanto sovitustyöpajaan 10:30-11:15

KESKUSTELU

Mitä on säveltäminen, sovittaminen ja tuottaminen? Miten ne eroavat toisistaan? Vai erotuvatko?

LUENTO:

Erilaisia tapoja tuottaa musiikkia bändin sisällä?

(keksi itse sopivia keskustelun aloituksia omaan sisältöösi, tai käytä näitä)

- Priimusmoottori (yksi bändin jäsen vastaa kaikesta taiteellisesta tuotannosta)
- Säveltäjä, sanoittaja
- Riffimies (tuo riffejä bänditreenihin)
- Jammailu
- Näiden yhdistelmä.

TAUKO

11:15-11:30

KESKUSTELU: 11:30-12:00

Keskustelu aikaisemman luennon aiheista:

Pyydä bändeja yksi kerrallaan kertomaan heidän bändinsä sisäisestä biisinkirjoitustyylistä ja kuinka asioissa edetään. Mistä ideat tulevat ja miten niitä jalostetaan?

Lisäkysymyksiä:

Jääkö biisit aina kesken? Kuinka saada kappaleet valmiiksi?

Voisiko keskeneräisiä biisejä saada valmiiksi tuomalla uusia sävellys- ja sovitustyyliä bändin sisälle? → ottakaa käyttöön kaveribändin tuotantotyyli.

SOVITUS WORKSHOP 12:00-13:15

KESKUSTELU:

Mitkä ovat musiikin peruselementit?

- Rytm, melodia, harmonia, äänenväri, muoto, teksti LIITE 4/3
- Kaikki nämä yhdessä tasavertaisina VAI yksi tai useampi yli muiden?

Vaihtelee elementtien suhteet kappaleen eri kohdissa?

Keskustelun vieminen sovitustyöpajan luento-osioon:

Mitä erilaisia perus sovitusmahdollisuuksia bändisoittimilla on ja mitä musiikin peruselementtejä ne tukevat?

Luennon ja keskustelun tueksi:

BASSO:

Ei bassoa → basso mukaan

Basso ”kahdella pallolla”(korkealla) → basso matalalla

Basso linja (melodia), Basso bassorummun kanssa samassa rytmissä

1/8-basso

Pedaalibasso/Sointukäännös

RUMMUT:

Virveli: Backbeat/ei backbeat, synkopoitu backbeat, Virvelit ¼-nuoteilla (motown)

”4 on the floor”/peruskomppi/rokkikomppi/tuplabasari

Bassorumpu seuraa bassoa/melodiaa/oma rytmikuvio

Ei symbaaleja → symbaaleja

Hihat Upbeat/downbeat

Avonainen hihat/symbaali

KITARA:

Soinnut

Avo-soinnut, yläkieli soinnut, arpeggiot, voimasoinnut

Rytmit:

”isosti ykköselle”, ”koko bändin yhteinen”, ”funk-tyylinen 16-osa rytmiiikka”

Riffi:

Matala rokkiriffi, melodinen riffi. Vanhat rock&roll sävelkulku riffit

Soundi:

Puhdas, särö, tremolo, delay, kaiku

KOSKETINSOITTIMET:

Mitä erilaisia perinteisiä kosketinsoittimia?

LIITE 4/4

Piano/sähköpiano/urut/

Syntetisaattori:

Synabassot, leadit, säröiset äänet, bells, padit,

Erilaisia soittorooleja kappaleessa:

Isot massat, kevyet soinnut, melodiat ja teemat, arpeggiot,

Rauhalliset harmonian liikuttelut (urut).

LAULU:

Kuinka paljon laulajan ääni vaikuttaa koko bändin äänenväriin ja tyyliin?

Minkälaisia erilaisia laulumelodioita?

Rytmikäs/staattinen

Liikkuva melodia/paikallaan pysyvä

ja sovitukselliset erikoisefektit (esim. läähätys tai ”beatbox”)

Harmonia:

Taustalaulujen mahdollisuudet

LAULUTEKSTIN KIRJOITUS

Mitä erilaisia tapoja on kirjoittaa laulutekstiä?

Topline (lause tai hokema melodian kanssa, joka itsessään on maukas ja sopii koko biisin kruunuksi)

Lainaus (esim. erisnimet tai tuttu sana/lause jostain toisesta kielestä)

Riimit/riimittömyys

Kliseiden käyttö ja sanontojen käyttö yllättävästi.

Kolmen toisto ja muu retoriikka

Tarina/abstrakti

Aistikirjoitus (runokieli)=kirjoita mitä havainnoit ympäristöstä tai mielikuvan tuotteesta kaikkien aistien voimalla.

LOUNAS: 13:15-13:45

SOVITUS WORKSHOP JATKUU, BÄNDIT AKTIIVISINA TOIMIJOINA 13:30-14:15

Aikaisempien keskustelujen pohjalta bändit tulevat salissa yksitellen soittamaan jonkun kappaleen minkä sovituksen viimeistelyn kanssa on ollut vaikeaa tai kappaleen sovitus on vielä keskeneräinen.

Ryhmän tehtävä on antaa palautetta esiintyvälle bändille ja jakaa ideoita sovituksen kehittämiseen.

TAUKO 14:15-14:30

SOVITUSJUMPPAA 14:30-16:15

Bändit vetäytyvät omiin tiloihinsa, joissa pyrkivät kehittämään jo valmiita sovituksia/sävellyksiä, tai tuottamaan kokonaan uusia kappaleita/ideoita. Opettaja kulkee eri bänditiloissa kuunnellen, kannustaen ja vinkkejä antaen.

TAUKO 16:15-16:30

PÄIVÄN LOPETUS 16:30-17:00

Yhdessä kokoontuminen. Bändit saavat kertoa saivatko jotain uusia ajatuksia bändiharjoituksissa päivän keskusteluiden pohjalta. Lopuksi vielä kiitetään päivästä ja toivotetaan ryhmälle mukavaa iltaa.

PÄIVÄ 2

PÄIVÄN ALOITUS 10:00-10:30

Edellisen päivän kertaamista, referaatti tulevan päivän ohjelmasta.

SOVITUSJUMPPA: 10:30-11:30

Bändit käyvät lämmittämässä eilen sovitettut/sävelletyt asiat takaisin muistiin ja ehtiesään tekevät muutoksia. Opettaja kiertää bänditiloissa ohjeita tarvittaessa antaen.

11:30-11:45 TAUKO

11:45-13:00 AKTIIVINEN KESKUSTELU

Bändit kokoontuvat saliin, jossa jokainen bändi vuorollaan avaa tehtyä prosessia (mitä asioita halusimme muuttaa, miten lähdimme asiaa miettimään, kuinka konkreettisesti saimme ajatuksen musiikiksi).

Bändi soittaa biisin tai pätkiä tehdyistä sovitus/sävellyksistä. Saamme siis kuulla miltä kappaleet kuulostivat ennen sovitusjumppaa ja sovitusjumpan jälkeen. Muut bändit kommentoivat ja antavat palautetta tuotannoista. Mikäli ryhmä tuottaa tilanteessa suoraan uusia ideoita; bändit voivat kokeilla niiden toimivuutta heti samassa tilanteessa.

LOUNAS 13:00-13:30

Johdanto aiheeseen:

- Bänditoiminnan tulee olla määrätietoista ja koko ryhmän yhteisen halun ja motivaation tulosta, jos bändistä halutaan rakentaa muutakin kuin harrastusryhmä.
- Jokaisella bändin jäsenellä tulee olla sama visio siitä, mitä bändi on ja mihin se on menossa.
- Bändin tulee itse keskustella näistä asioista ja jakaa rooleja myös soittotoiminnan ulkopuolelle, johon kaikki jäsenet lupaavat sitoutua.
- Mikäli bändillä on ongelmia keskustella näistä asioista ja muutenkin saattaa asioita maaliin, voivat he harkita johtajan (manager) ottamista bändiin. Johtaja delegoi työtehtäviä ja huolehtii, että yhteinen visio ja tulevaisuuden suunnitelmat kulkevat koko ajan eteenpäin.
- Johtajaa tai ei, tärkeintä kuitenkin on, että iso kuva on kaikilla bändin jäsenillä sama. Mitä olemme, miltä näytämme, mihin menemme?

KESKUSTELU:

Miten ryhmän bändit ovat tähän asti hoitaneet ulkomusikaalisia asioita?

LUENTO:

HYVÄÄ MUSIIKKIA JA SIITÄ TUOTETTU ÄÄNITE:

Ajatuksia:

- Musiikin laatua ei voi mitata millään mittareilla, vaan se on bändin sisäisen yhteisymmärryksen tulos. Tämä on meidän musiikkia=hyvää musiikkia.
- Äänite=tuote jota kuluttaja voi kuunnella kerta toisensa jälkeen.
- Perinteinen studiossa äänitetty ja miksattu biisi, joka julkaistaan netissä itse tai jonkun julkaisijan toimesta.
- Musiikkivideo tai live soittovideo, joka julkaistaan bändille sopivalla alustalla. (Youtube, insta TV, facebook, tiktok, bandcamp jne...)

KESKUSTELU:

Mikä teidän mielestä määrittää hyvän musiikin? Kumpi on tärkeämpää laadukas äänite vai laadukas video?

KESKUSTELU:

LIITE 4/7

Mitä tarkoittaa bändin promo ja mitä erilaisia tapoja sitä on tehdä?

- Promokuvat ja videot, sosiaalinen media, fanipohja, puskaradio, lehtipuffit, radiohaastattelut, youtube-kanava vierailut, tempaukset (ulkomusiikilliset, tai hybridit)...

Tarkempia keskustelun avauksia ja täydennyksiä:

Promokuvat

- Todella tärkeä osa bändin kuvaa ulkopuolisille. Kuvalla voi viestiä mitä vaan. Yhdistää hyvä visio ja kuva, joka on /laadukas/lofi/taiteellinen jne.= bändin näköinen promokuva

Sosiaalinen media

- Oman näköistä sisältöä bändille sopivalla alustalla. Mikä kullekin bändille on sopiva alusta?

Fanipohja:

- Ottakaa kiinnostusta näyttävä ihminen potentiaalisena fanina. Kommunikoikaa, näyttäkää kiinnostusta kuuntelijoitanne kohtaan.

Radiohaastattelut, youtube-kanavat,

- Tehkää tutkimustyötä paikallisradioihin, aiheeseen liittyviin Youtube-kanaviin. Ottakaa yhteyttä ja yritäkää sopia haastatteluita ja podcasteja.

Tempaukset

- Esim. Soittokamat rekka-auton lavalle ja auto ajamaan ympäri kaupunkia.

KEIKAT

JOHDANTO:

-Keikat ovat erittäin tärkeä osa bänditoimintaa.

-Keikkastrategioita on monenlaisia, mutta pääasia on, että jokainen keikka näyttää, kuulostaa ja vaikuttaa hyvältä.

-Nykyään omakustanteisen musiikin julkaisu on niin laajaa, että äänitteillä erottuminen vaatii todella kovan työn ja markkinoinnin.

- Livepuolella kannattaa panostaa mahdollisimman paljon soiton laatuun, persoonallisuuteen ja tyyliin. Hyvä ja persoonallinen keikka voi jäädä ihmisten mieleen loppuelämäksi.

KESKUSTELU:

LIITE 4/8

Mistä voi saada keikkaa?

Keskustelua ohjaavia ajatuksia:

- Aloittelevan bändin on helppo aloittaa keikkailu kotikaupungissaan hyvän kaverifanipohjan ja keikkavarmuuden saavuttamiseksi.
- Kun live on kunnossa, kannattaa ottaa yhteyttä toisten kaupunkien klubi-iltoihin ja nuorisotoimen järjestämiin tapahtumiin.
- Yrittäkää myös teidän kaupunkiin tulevien isompien bändien lämmittelijöiksi.
- Julkaisujen myötä on hyvä tehdä keikkoja, mieluiten pikkurundeja. Näitä on helppompaa markkinoida, kun keikkoja on enempi kuin yksi. Pyrkikää tekemään keikoista mahdollisimman kiinnostavia.

Huom. Julkaisu → promo → keikkamyynti → promo → keikat → jälkipromo

FESTIVAALIT

Festivaalit on jokaisen bändin unelma. Festivaaleista erityisen hyviä keikkoja tekevät kolme asiaa,

- 1.) Festivaalin markkinoinnin tuoma näkyvyys bändille
- 2.) Festivaalin suuri potentiaalinen yleisömäärä
- 3.) Iso ja näyttävä lavatuotanto

KESKUSTELU:

Mitä asioita tulee ottaa huomioon festivaalikeikkaan valmistautuessa?

Keskustelua ohjaavia ajatuksia:

- Jos pääsette festivaalikeikalle, niin ottakaa selvää valoista, screeneistä ja kaikista mahdollisuuksista.
- Sijoittakaa aikaa ja rahaa näitten mahdollisuuksien valjastamiseen, jotta keikasta saataisiin mahdollisimman hyvä ja erottuva.
- Festivaalit on myös oivallinen paikka tehdä livevideoita ja muuta promootiomateriaalia.

ULKOMAILLE?

KESKUSTELU:

Kuinka bändi pääsisi ulkomaille keikalle?

Keskustelua ohjaavia ajatuksia:

- Apurahoja ulkomaan vientiin esim. Music Finland
- Ulkomaille suunnatessa voidaan samalla tavalla lähestyä muiden kaupunkien klubi-iltoja, jotka sopisivat teidän musiikille.
- Showcase-festivaalit tarjoavat myös huomattavia mahdollisuuksia uusien yhteistyökuvioiden löytämiseen, näitä esimerkiksi Eurosonic(Hollanti), By:larm(Oslo), Great Escape (Englanti).
- Showcase-festivaalien hyöty on olematon ilman pitkäjänteistä työtä ennen keikkaa

Showcase:

Ota selvää sinulle sopivista yhteistyökumppaneista ja ota heihin yhteyttä hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Sovi festivaaleille tapaamisia ja pyri houkuttelemaan musiikkibisnes ihmisiä keikalle.

AMMATTIMAISEN BÄNDIN YHTEISTÖKUMPPANIT

KESKUSTELU:

Mitä ammattimaisia yhteistyökumppaneita bändillä voi olla?

Keskustelua ohjaavia tietoja:

- **Management**=bändin ulkopuolinen yhtiö tai yksilö, joka johtaa ja vastaa bändin ulkomusikaalisesta toiminnasta ja rahasta.
- **Levy-Yhtiö**=julkaisee äänitteen ja joskus jopa rahoittaa äänitteiden tuottamista (tarvitaanko tätä enää?)
- **Agency**(ohjelmatoimisto)=myy keikat
- **PR agency**=markkinoi rahaa vastaan bändin materiaalia erilaisiin medioihin.
- **Kustannusyhtiö**=Yhtiö markkinoi bändin musiikkia TV sarjoihin, peleihin, elokuviin jne. Kustannusyhtiöt voivat tulotta bändeille rahaa ennakkoina tai sopimuskohtaisesti.

TAUKO: 15:00-15:15

BÄNDIKOHTAISEN 1-VUOTISSUUNNITELMAN LAATIMINEN 15:15-16:15

Bändit tekevät suunnitelmaa ja jakavat vastuualueita eri osien toteuttamisesta. Opettaja kiertää ja antaa tarvittaessa ohjeita.

1-VUOTISSUUNNITELMIEN ESITTELY 16:15-16:45

- Jokainen bändi esittelee suunnitelmaansa ja ulkomusikaalisten asioiden vastuuhenkilöitä.

LEIRIN LOPETUS JA PALAUTE 16:45-17:00

- Opettaja kiittää bändejä osallistumisesta ja pyytää kaikki kirjoittamaan pienen nimettömän palautteen paperille.